

historie-online.dk

(/)

[🏠 \(/ \)](#) > Lokalhistorie (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/lokal-og-slaegtshistorie>)> Bøger (<https://www.historie-online.dk/boger>)> Anmeldelser (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5>) > Hardsyssels Årbog 2025[← Forrige artikel \(https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/lokal-og-slaegtshistorie/fredericia-1950erne-og-1960erne\)](#)

Hardsyssels Årbog 2025

*Kategori: Anmeldelser**Visninger: 302*Del artikel: **f** ([https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=https://www.historie-](https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/lokal-og-slaegtshistorie/hardsyssel-aarbog-2025)[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/lokal-og-slaegtshistorie/hardsyssel-aarbog-2025](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/lokal-og-slaegtshistorie/hardsyssel-aarbog-2025)) **🐦**<https://twitter.com/home?status=>. Aktiviteten kan ses på [https://www.historie-](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/lokal-og-slaegtshistorie/hardsyssel-aarbog-2025)[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/lokal-og-slaegtshistorie/hardsyssel-aarbog-2025](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/lokal-og-slaegtshistorie/hardsyssel-aarbog-2025)) **in**[https://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=https://www.historie-](https://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/lokal-og-slaegtshistorie/hardsyssel-aarbog-2025&title=)[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/lokal-og-slaegtshistorie/hardsyssel-aarbog-2025&title=\)](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/lokal-og-slaegtshistorie/hardsyssel-aarbog-2025&title=)

Hardsyssels Årbog 2025

Historisk Samfund af 1906**160 sider, illustreret, 195 kr.**

Af Per Ole Schovsbo

Carsten Jensen skriver om, at fodbold og Ikast er knyttet sammen og med hans ansvar for Lokalarkivet i Ikast, må han vide besked. Historien er, at Ikast Forende Sportsklubber blev stiftet i 1935, mens Ikast Boldklub blev stiftet allerede i 1929 og den første fodbold indkøbt før første verdenskrig af en gruppe gårdskarle, der spillede på Frisenborgs grønne marker. Efter stiftelsen af klubben, erhvervede man sammen med to andre idrætsklubber et område til den første sportsplads, der blev indviet i 1931. Klubberne blev forenet i 1935 til Ikast FS. Fodboldafdelingen kom op i mesterrækken i 1939 og vandt kredsmesterskabet i 1954. Da man i 1969 begyndte at tale om betalingsfodbold, der blev realiseret i 1977, kom Ikast – nu i 1. division – med allerede året efter med fire spillere, som den første klub i Danmark. Efter flere forskellige forløb skabte man i 1999 en fodboldoverbygning sammen med Herning Fremad kaldt FC Midtjylland.

Journalist Knud Jakobsen, redaktør af "Tidsskrift for Redningsvæsen" fortæller om det danske frivillige redningsvæsen, der fra begyndelsen brugte åbne robåde, som i 1960'erne blev afløst af redningsskibe med overbygning. Blandt dem var det

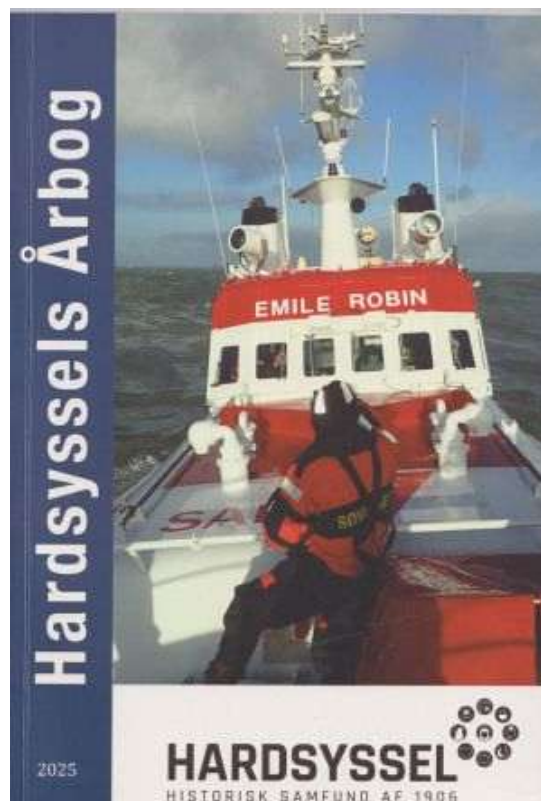
fejlkonstruerede redningsskib RF2, der forliste i

Hirtshals i 1981 og tog seks redningsmænd samt tre fiskere, der forsøgte at redde dem, med i døden.

Herefter nedsatte Farvandsvæsenet et udvalg af redningsfolk der tog udgangspunkt i et par selvoprettende redningsskibe, der blev drevet af frivillige i Hvide Sande og Thyborøn. Den nye type blev imidlertid tungere end 20 tons, og det krævede, at redningsvæsenet fik fuldtidsansatte folk. Den ene af de nye fartøjer, der blev afleveret til Hvide Sande i 1989, fik navnet Emile Robin for at ære og mindes hans indsats i Danmark. Det giver forfatteren anledning til at undersøge, hvem han egentlig var og naturligvis: hvorfor han brugte sin umådelige rigdom på flere landes redningsfolk og deres familier. Emile Robin (1819-1915) var en fransk mæcen, der i perioden 1891-1915 støttede kystredningsvæsenet og deres familier i flere lande. Han omtales som købmand i 1851 på øen Jersey men flyttede senere til Paris og blev efterhånden hovedrig på grund af arv fra moderen og en slægtning. Han støttede det franske redningsselskab men også det hollandske, engelske og tyske og flere andre landes, heriblandt det danske – og blev dekoreret med et ridderkors. Det drejede sig både om finansiering af indkøb af redningsbåde men også om at honorering af særlige redningsfolk og deres familier. Det er en helt forrygende historie, som forfatteren ruller op efter en imponerende efterforskning i mange landes arkiver.

Journalist Christian Frederik Wammen skriver om den skomageruddannede Frands Lund (1775-1864) fra Skjern, der sammen med sin 2. kone i årene 1815 til 1846 vandrede ud til stort set hele Jylland fra Brødremenigheden i Christiansfeld som emissærer for at sprede deres budskab til lokalbefolkningen. De etablerede vennekredse flere steder, hvor kristendommen først og fremmest var hjertets sag i modsætning til tidens tørre rationalistiske kristendom, der prædikedes fra landets kirker. De har formentlig oplevet deres gerning som supplement til folkekirkens forkyndelse. De var velset i mange præstegårde og fik etableret et Pilgrimshus i Skjern med mødesal, en bolig til Frands Lund og familie samt en særdeles fornem have. Deres virksomhed var med til at støtte almuens gudelige forsamlings, der efter grundloven af 1849 med forsamlingsfriheden blomstrede frem bl.a. i skikkelse af Indre Mission. Men Frands Lunds otium i Christiansfeld blev ikke, som han havde håbet på grund af menighedens leder, der ikke anerkendte ægteparrets livslange indsats.

Lokalhistorikerne Ove Navntoft Enevoldsen fortæller den spændende historie om Ingustinus Kristiansens (1857-1940) udvandring til Argentina i 1892, baseret på udvandrers og broderens dagbøger og en slægtsoversigt på spansk, der er bevaret i Borris Sogns Lokalhistoriske Arkiv. Dagbøgernes fortælling udgør det meste af artiklen, men Enevoldsen mangler at gøre rede for den

gennemførte bearbejdning af teksterne. De må være redigeret og sprogligt og grammatikalsk normaliseret. Ordforklaringer i parenteserne må være tilført af Enevoldsen, ikke af dagbogsskriverne. Det betyder at læseren ikke er helt tæt på hovedpersonerne – selvom begivenhederne bliver fortalt klart og enkelt og uden svinkeærinder. Men bare rolig: Ingustinus og hans familie fik et godt liv på den argentinske pampas, hvor han som gammel strikkede strømper, bandt bøger ind og passede sin frodige have.

Professor Claus Helix-Nielsen fremlægger en imponerende afhandling med fyldigt noteapparat om Lemvig-digteren Thøger Larsens rejser til Tyskland og Italien i årene 1922-27. Beretningen er utroligt gennearbejdet og medtager så mange dokumenterede detaljer, at man tid til anden glemmer hovedpersonen. Det er jo Thøger Larsen, det gælder, fordi hans digtning er lokal og universel på samme tid. Men vi havner i kuffertmærker og togbilletter suppleret med mere eller mindre ureflekterede citater fra Thøger Larsens breve og egne rejseberetninger, hvoraf flere blev bragt som avis-kronikker. Det rigtige materiale som breve, postkort og rejsepas stammer fra Det kongelige Biblioteks Håndskriftsamling, det lokale arkiv og Lemvig Museum.

Søren Skadhede fortæller - uden referencer- spredte træk fra familielivet og arbejdet med landbruget på Flyndergaard i Flynder. Den har i mere end 300 år været i slægtens eje fra far til søn. Vi hører om en af ejerne, der var sognefoged, hvis søn var sognerådsformand og om hans søn Evald, der blev gift med Anna Hartvigsen og sammen fik de ni sønner og to døtre. Det blev til et helt fodboldhold, og en af dem var den senere biskop over Århus Stift, Herluf Eriksen (1924-2016). Vi får hans karriere kort fortalt og en sang, der blev skrevet i forbindelse med hans afgang som biskop i 1994.

Inge Kjær Kristensen, Museum Salling, har forsket i folkemedicin. kloge folk og deres hemmelige håndskrevne opskriftsbøger, kaldet Cyprianus efter en troldmand der omvendtes til kristendommen og blev martyr som biskop i Antiochia i år 290. Her drejer det sig om en Cyprianus på Dansk Folkemindesamling, der er skrevet af husmand og daglejer Jørgen Brink (1791-1868) i Kolstruphus i Lem ved Ringkøbing. Det viser sig, at bogen er skrevet på genbrugspapir og indeholder en ældre del fra 1700-tallet, mens Jørgen Brins del er nedskrevet i tiden op til 1838. Bogen indeholder en kombination af besværgelser, trylleformularer, kure mod sygdomme og helt praktiske opskrifter. Inge Kjær Kristensen fremlægger en gennearbejdet analyse af bogens indhold i forhold til andre bøger af tilsvarende art fra nærområdet, der antyder at nogle af de kloge mænd har kendt hinanden. Afslutningsvis skriver Inge Kjær Kristensen, at det er fascinerende, at de levede i den såkaldte oplyste tid side om side med den protestantiske kristendom indtil slutningen af 1900-tallet. Anmelderen har en fornemmelse af, at de kloge og deres Cyprianus også indeholder kølvandsstriber fra en for længst udfaset katolsk liturgi på latin, som kun de færreste lægmænd forstod. Ligesom trykkeformularen "hokus-pokus-fillihankat" der lydmæssigt minder om nadverordet "hoc est corpus filii" dette er sønnens legeme.

Aktuar Mette Havning fandt tilfældigt på Ringkøbing Museum en selskabskjole fra 1770'erne, der har tilhørt forfatterens fire gange tipoldemor, Anne Bøllund, der var født på herregården Udstrup i 1747 og døde i 1794 fra sin 2. mand, apoteker Johan Leonhard Broager (1742-1824) i Ringkøbing. Kjolen er syet af lys lilla silkebrokade og var måske Anne Bøllunds brudekjole. Kjolen har været i familiens eje indtil 1952, hvor den overgik til Ringkøbing Museum. Den mulige ejerliste er nok lidt mere kompliceret, end museumsprotokollen viser, skriver Mette Havning i den velskrevne artikel med mange slægtsoplysninger.

Årbogen rundes af med samfundets beretning for 2024-25, der afslører en meget levende og interesseret forening, der ligesom årbogen 2025 går i dybden for at nå en forståelse af hjemegnens identitet og historie. Redaktøren har ære af værket der på trods af de meget forskellige historier og fortællerstile når en samlet balance der er utroligt læseværdig og velillustreret.

[Historie-online.dk, den 3. december 2025]